

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/28322 GK 165

7/34962 GK 28

Sayı :30824082-610-14405547
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

19 Aralık 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET EMİN EKMEKÇİ
TBMM 7/30837 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Ereğli Organize Sanayi Bölgesi'nden kaynaklanan sanayi atıkları, Karadeniz Ereğli'ye bağlı Güllüç Mahallesi'ndeki Hamzafakıhlı deresini zehirlemiş; dere yatağında ölü balıklar, yoğun koku ve renk değişimleri gözlemlenmiştir. Bu durum, endüstriyel kirliliğin halk sağlığı ve ekosistem üzerindeki doğrudan etkisini açık biçimde göstermektedir.

Karadeniz kıyılarında yapılan araştırmalar, plastik çöplerin %62'sini oluşturduğu katı atık yoğunluğuna dikkat çekmektedir. Bunun yanında endüstriyel deşarjların içerdikleri ağır metaller ve organik kirleticiler sebebiyle, su ekosistemlerinin bozulduğunu ortaya koyan bilimsel veriler bulunmaktadır.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 2024'te yayımladığı "6 Havzada Nehir Havzası Yönetim Planı" adlı rapor, Doğu Karadeniz başta olmak üzere birçok dere havzasında atıksu arıtma tesislerinin yetersiz olduğunu; evsel ve sanayi kaynaklı atıksu ile metallerin "sıcak nokta" oluşturduğunu teyit etmiştir. Modern arıtma yapılmayan sanayi atıkları, dereler aracılığıyla denize taşınmakta ve bu kirleticiler gıda zinciri, içme suyu ve balıkçılık açısından ciddi riskler oluşturmaktadır.

Dünya Bankası, Karadeniz'de çevre kirliliğiyle mücadele için 6,39 milyon dolarlık bir fon sağlanmış olduğunu duyurmuştur. Ancak bu finansmanın, yerel düzeyde uygulama planları ve sonuçların şeffaf takibi olmadan etkili bir dönüşüm yaratamayacağı hususunda kamuoyunda ciddi endişeler bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Hamzafakıhlı Deresi'ne yapılan endüstriyel deşarjlar konusunda Bakanlığınız tarafından idari bir inceleme başlatılmış mıdır?
- 2- Ereğli OSB bölgesindeki teknik altyapı (endüstriyel atıksu arıtma, izleme sensörleri) yeterli midir? Mevcut tesislerin kapasite ve etkinlik analizi yapılmış mıdır?
- 3- Karadeniz kıyıları ve akarsu havzalarındaki plastik + kimyasal yük kombinasyonu konusundaki bölgesel ölçümler var mıdır? Hangi dereceler arıtma tesislerinin devreye alındığına dair somut veri paylaşılacaktır?
- 4- OSB içindeki tesislerin ÇED raporları güncel midir? Son 5 yılda atık izni verilen işletme sayısı ve bu izinlere bağlı şartlarla ilgili bilgi paylaşılacak mıdır?
- 5- Kirlilik kontrolü bakımından Bakanlığınızın 2023 ve 2024 yılında bölgedeki çevresel ihlal raporları var mıdır? Varsa, hangi sayıda işletme hakkında hangi yaptırımlar uygulanmıştır?
- 6- Hamzafakıhlı Deresi ve Ereğli çevresindeki dereler yoluyla Karadeniz'e taşınan kirleticilerin, deniz canlıları (balık, kabuklu) üzerindeki etkisi araştırılmış mıdır?

- 7- Dünya Bankası hibesiyle başlatılan "Karadeniz Kirlilik Azaltma" projesi kapsamında, Ereğli / Hamzafakıhlı deresi ve yakın OSB'lerden örnekleme veya temizleme çalışması yapılmış mıdır?
- 8- Dere kirliliğinin etkileri hakkında halkın bilgilendirilmesi amacıyla yerel hazırlık veya özel bir Öze Eylem Planı var mıdır?
- 9- Su Çerçeve Direktifi'ne uyum konusunda Ereğli bölgesi ne durumdadır? Derelerde ekolojik-kimyasal kalite için hangi sınıflandırmalar yapılmıştır?
- 10- Bakanlığınız kamu / üniversite / sivil toplum iş birlikleriyle dere havzalarını temizleme, arıtma ve izleme konusunda hangi somut adımları atmaktadır? Planlanan takvim nedir?

CEVAPLAR

Bakanlığımızca su kirliliğinin önlenmesi ve kontrolüne yönelik çalışmalar 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği (SKKY) ve Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği (KAAY) çerçevesinde yürütülmektedir. Bakanlığımız görev, yetki ve sorumlulukları kapsamında noktasal kaynaklardan (sanayi ve kentsel atıksu deşarjları) gelen kirleticilere özgü çeşitli önlemler alınmakta ve çalışmalar yürütülmektedir.

Noktasal kaynaklı kirleticilerin Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nde belirlenen hükümlere ve deşarj standartlarına uyum sağlanması ve uygun bertarafı için evsel / kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinin kurulması zorunlu hale getirilmekte, atıksuyun kaynağında önlenmesi ve bertarafı için temiz üretim teknolojileri ve atıksu minimizasyonu uygulamaları geliştirilmekte, atıksuyun yeniden kullanımı teşvik edilmekte ve kirliliğin yoğun olduğu bölgelerde daha sıkı deşarj standartları uygulanmaktadır.

Diğer taraftan, Bakanlığımızca SKKY ve KAAY hükümleri çerçevesinde, atıksuyun niteliğine göre ilgili deşarj standartlarını sağlamayan ve söz konusu mevzuata aykırı faaliyette bulunan kurumlara ve işletmelere idari yaptırım uygulanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından Üniversiteler / Sivil Toplum Kuruluşları (STK) / Yerel Yönetimler ile işbirliği çerçevesinde su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı, su kirliliğinin önlenmesi ve kontrolü konularında bir çok proje yürütülmüş olup, hali hazırda işbirliği içerisinde yürütülen bazı projelerimiz de devam etmektedir

Ereğli Organize Sanayi Bölgesi (OSB) 200 m³/gün kapasiteli fiziksel+biyolojik atıksu arıtma tesisi bulunmakta olup, Atıksu Arıtma Tesisi (AAT)'nin doluluk oranı % 95'tir. 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği (SKKY) çerçevesinde, atık su debisi 200-500 m³/gün arasında olan işletmelerin atıksu arıtma tesisi çıkış noktasında numune alma bacası ve otomatik numune alma cihazı bulundurulması zorunludur. Atık sulardan numune alınması ve atıksuların debiye göre izleme sıklıkları Numune Alma ve Analiz Metodları Tebliği'nde belirlenmiş olup, izleme çalışmaları bu çerçevede yürütülmektedir.

Bakanlığımızca, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Marmara Araştırma Merkezi (TÜBİTAK MAM) koordinasyonunda; deniz ve kıyılarda deniz kalitesi ve

kirliliğini izlemek ve değerlendirmek ayrıca, deniz ve kıyı koruma politika ve stratejilerine altlık oluşturmak amacıyla “Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı” (DEN-İZ) 2014 yılından itibaren düzenli olarak üçer yıllık periyotlarda tüm denizlerimizde yürütülmektedir.

DEN-İZ Programı’nda izlemeler ve değerlendirmeler belirlenen kıyı su kütlelerinde (SYB) ve deniz değerlendirme alanlarında (DDB) yapılmaktadır. Bu alanlardan Su Yönetim Birimleri (SYB); Su Çerçeve Direktifi doğrultusunda kıyı sularında belirlenmektedir. 2012-2014 yılları arasında bu değerlendirme alanları / birimleri; Bakanlığımızca yürütülen “Deniz ve Kıyı Suları Kalite Durumlarının Belirlenmesi ve Sınıflandırılması Projesi” (DeKoS) kapsamında belirlenmiş ve DEN-İZ Programı kapsamında güncellenmiştir.

Bölgede; Karadeniz Ereğli İlçesi’nin ve Zonguldak İli’nin etkisi altında bulunan KAR03: Ereğli – Zonguldak su yönetimi birimi yer almaktadır.

DEN-İZ Programı’nda üç yıllık dönem sonunda tüm veriler ve değerlendirmeler Özet Raporlar aracılığıyla kamuoyuyla paylaşılmaktadır. Özet Raporlar’ın 2014-2019 dönemini kapsayan raporlarına ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü websitesinde; EĞİTİM-YAYIN-PROJELER sekmesi altında yayınlar kısmından ulaşım sağlanabilmektedir. Websitesi linki: <https://ced.csb.gov.tr/denizlerde-butunlesik-kirlilik-izleme-programi-ozet-raporlari-i-82693> 2014-2022 dönemlerini içerecek olan Özet Raporların hazırlanması ve yayınlanması çalışmaları devam etmektedir.

29.07.2022 tarihli ve 31907 sayılı Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliğinin 14. maddesinin 5. fıkrası ile 17. maddesinin 2. fıkrası kapsamında verilen ÇED Olumlu mahiyetindeki kararlar 5 yıl içinde yatırıma başlanması durumunda geçerliliğini devam ettirmekte olup, mücbir sebep bulunmaksızın bu sürelerde yatırıma başlanılmaması durumunda verilen ÇED kararları geçersiz sayılmaktadır.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve Bu Kanun’a istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Yapılan denetimlerde Çevre Mevzuatı’nda belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu’nun 20’nci maddesi uyarınca idari para cezası uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise 15’nci maddesi kapsamında kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmakta ayrıca çevre kirliliğine sebebiyet verenler hakkında Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulmaktadır.

Su Çerçeve Direktifi’ne uyum çalışmaları ve direktif çerçevesinde su kütlelerinde ekolojik ve kimyasal kalite izlemeleri ve sınıflandırmaları hususlarında Tarım ve Orman Bakanlığı’ndan bilgi edinilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.